

Utrechts jeugdbeleid in uitvoering 2012/2013

1. Inleiding

In deze notitie "Utrechts jeugdbeleid in uitvoering, 2012/2013" presenteren we de uitvoering van een aantal onderdelen van ons jeugdbeleid. Het Utrechtse jeugdbeleid voor de periode 2011 – 2014 is vastgelegd in de nota "Talent ontwikkelen en kansen pakken", die 24 november 2011 is vastgesteld door de gemeenteraad. In deze notitie leest u in kort bestek, welke concrete acties in 2012 zijn uitgevoerd of in uitvoering zijn om onze ambities in praktijk te brengen. We kijken ook vooruit naar 2013.

Jeugd is een belangrijk thema, zeker in een stad als Utrecht waar een derde van de inwoners jonger is dan 24 jaar. Onze ambitie is dat alle kinderen en jongeren de kans krijgen zich te ontwikkelen tot gezonde, zelfstandige en maatschappelijk betrokken burgers. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt uiteraard bij ouders en andere opvoeders. De overheid zorgt voor kwalitatief hoogwaardige voorzieningen in de stad die de kansen voor de jeugd vergroten. Naarmate kinderen, jongeren en hun gezinnen meer problemen ondervinden of veroorzaken wordt de rol van de overheid groter.

De transitie jeugdzorg biedt mooie aanknopingspunten om de zorg voor jeugd in onze stad fundamenteel beter (en goedkoper) te organiseren. Door een veel betere verbinding te zoeken tussen basiszorg en specifieke zorg en door het voorveld te versterken, worden gezinnen sneller, beter en goedkoper geholpen. Deze systeeminnovatie noemen we ook wel de transformatie "Zorg voor jeugd". De keuzemogelijkheden in de Zorg voor Jeugd (die ook gaan over opvoeden en hulpverlening) worden in het najaar van 2013 aan de raad voorgelegd in het masterplan. In voorliggende notitie blijven deze elementen buiten beschouwing.

Eén van de grote opgaven in het sociaal domein is om de sturing op concrete resultaten en maatschappelijke effecten te verbeteren in de wetenschap dat het in het sociaal domein vaak erg complex is om het causaal verband tussen interventie en effect aan te tonen. De mate waarin we daarin slagen verschilt nog per thema. We kunnen en willen daar nog flinke stappen in zetten. Daarvoor grijpen we zoveel mogelijk natuurlijke momenten aan. In de periode 2012–2013 ontwikkelen we bijvoorbeeld voor het jongerenwerk een nieuwe manier van resultaatmeting en verantwoording (zie hierover paragraaf 3.2 over jongerenwerk). We meten niet langer alleen de effecten op het macroniveau van de Utrechtse samenleving, maar bekijken ook welk resultaat er behaald wordt op het niveau van de gebruiker van het jongerenwerk. Meer dan voorheen betrekken we ook maatschappelijke partners bij de resultaatbeoordeling (horizontale verantwoording).

Inmiddels bestaat het programma Jeugd sinds 2006 en zal deze in 2014 beëindigd worden. De programma- onderdelen die in deze notitie beschreven worden, zullen in andere programma's worden ondergebracht. Wij zullen u daarover nader rapporteren.

2. Jeugd drukt zijn stempel op de toekomst

In de nota Jeugdbeleid formuleerden we de ambitie, dat de Utrechtse wijken en buurten voldoende speel- en ontmoetingsplekken bieden voor kinderen en jongeren. Ook willen we dat kinderen en jongeren hun stem laten horen over beleid, dat hen raakt, en dat zij ervaring en kennis kunnen opdoen in de werking van democratische processen.

2.1 Speelruimte

Speelruimtekers in 2012: voor alle Utrechtse wijken maken we een 'speelruimteker'. Een wijkspelruimteker biedt een inventarisatie van bestaande en gewenste speel- en ontmoetingsruimten in de wijk. De norm voor de gewenste speelruimte is benoemd in de nota "Geef jeugd de ruimte" die 7 mei 2009 is vastgesteld door de gemeenteraad.

Concrete acties speelruimtekers in 2013:

- Uitvoeren quickscans wijken West, Noordoost, Oost en Binnenstad.
- Vaststellen kaders voor de wijken West, Noordoost, Oost en Binnenstad.
- Afstemming met bestaande wijkspelruimtekers en speelvoorzieningen (schoolpleinen) en nieuwe groenplannen met stadsontwikkeling

Speeltuinwerk in 2012:

Er is/wordt gewerkt aan de vernieuwing van het beheer van speeltuinen. Bewoners gaan een grotere verantwoordelijkheid dragen, de inzet van professionals wordt beperkt. Dit is een onderdeel van 'vernieuwend welzijn'.

Concrete acties speeltuinwerk in 2013:

- Toezicht in speeltuin en vergroten inzet ouders en omwonenden worden taken van de 'kinder sociaal makelaar'.
- Overgang technisch gebruikersbeheer van wijkwelzijnsorganisaties naar de Utrechtse Vastgoed Organisatie.

2.2 Scouting

Scouting biedt een plezierige beleving van de vrije tijd. Tegelijkertijd levert ze een bijdrage aan de vorming van de persoonlijkheid van de jeugdleden: op speelse wijze wordt de eigen zelfstandigheid van de leden ontwikkeld. De leden ontwikkelen tevens sociale vaardigheden, leren normen en waarden en omgaan met anderen. Scouting wordt georganiseerd vanuit de civil society: vrijwilligers organiseren de activiteiten en begeleiden kinderen en jongeren. Naarmate de leeftijd van de doelgroep hoger wordt krijgt die zelf ook meer zeggenschap over de activiteiten en participeert die in de organisatie ervan. De scoutinggroepen worden ondersteund door een koepelorganisatie. De gemeente faciliteert de scoutinggroepen door met subsidie bij te dragen aan een deel van de accommodatiekosten en daarnaast aan de activiteitenkosten door een bedrag per lid.

Scouting in 2012

In 2012 is een versimpelde regeling opgesteld en besproken met de koepelvereniging en de scoutinggroepen.

Concrete acties scouting in 2013

- voortzetting bestaande activiteiten
- de koepelorganisatie voert de versimpelde regeling uit

2.3 Jeugdparticipatie

U-shake

U-shake is de denktank van jongeren in de stad. Jongeren (12 – 23 jaar) kunnen de gemeente gevraagd en ongevraagd adviseren.

U-shake in 2012

Er is en wordt gewerkt aan vernieuwing van U-shake. In vernieuwde vorm zal U-shake beter aansluiten bij bestaande netwerken van jongeren, een meer coachende rol vervullen en eigen initiatief van jongeren ondersteunen. Onderdeel van de nieuwe aanpak is de makelaarsfunctie. Dit is een (stedelijke) sleutelfiguur, die jongeren(initiatieven) ondersteunt, personen en partijen met elkaar in contact brengt en verbindt. De Nederlandse Jeugdraad (NJR) gaat de makelaarsfunctie de komende twee jaar uitvoeren.

Concrete acties in 2013

- De Nederlandse Jeugdraad (NJR) gaat de makelaarsfunctie de komende twee jaar uitvoeren.

Kinderparticipatie en Kinderraadsvergadering in 2012

De Kinderraad wordt door professionele kinderwerkers begeleid. Het proces wordt geborgd door de nieuwe stedelijke coördinator Kinderraad. Twee keer per jaar gaan kinderen, onder leiding van de burgemeester en griffier, met elkaar in debat in de raadszaal van het Stadhuis en laten kinderen aan de stad zien wat ze kunnen.

De Kinderraadsvergadering is een project van scholen, speeltuinen en andere plekken voor kinderen om (kinder) initiatieven te bedenken en te ontwikkelen. Alle basisscholen(groep 7 en8) kunnen gratis een 'Kinderrondleiding STDHS' (stadhuis) doen. Hierbij leren kinderen over de Utrechtse democratie en architectuur.

Concrete acties in 2013

- Voortzetting van bovenstaande activiteiten

3. In Utrecht kun je het maximale uit jezelf halen.

We willen dat alle Utrechtse kinderen en jongeren hun talent maximaal kunnen ontdekken en ontwikkelen, of het nu gaat om sport, cultuur, techniek of andere talenten.

3.1 De brede school, combinatiefunctionarissen en de verlengde schooldag

Onder regie van de Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA) is een nieuwe visie op de brede school ontwikkeld. Deze visie omvat criteria, waaraan scholen moeten voldoen om in aanmerking te komen voor het predicaat 'Brede School'.

Brede scholen in 2012:

In 2012 telt Utrecht elf Brede Scholen in het basisonderwijs, merendeels in de krachtwijken. Samen bieden zij kinderen een pakket (extra) activiteiten aan, dat bijdraagt aan hun talentontwikkeling. In 2012 waren negen van de achttien Utrechtse scholen in het voortgezet onderwijs Brede School. In juni 2012 is daar een tiende Brede School bijgekomen: de Utrechtse School. Op dit moment ontwikkelen we indicatoren om de opbrengst van de brede school beter meetbaar te maken.

Concrete acties brede scholen in het primair onderwijs in 2013:

- Vanuit het samenwerkingsverband van de Utrechtse Onderwijsagenda werken we toe naar een uitbreiding in het primair onderwijs van 11 naar 13 brede scholen.
- Scholen krijgen tot 1 januari 2014 de tijd, om te zorgen dat ze aan de criteria voor Brede school voldoen.
- Inzet van combinatiefuncties (zie verderop) bij de coördinatie en uitvoering van activiteiten in de Brede School.

Concrete acties Brede Scholen in het voortgezet onderwijs in 2013:

- Voortzetting/voortgang van bovenstaande activiteiten.

Combinatiefunctionarissen

Een combinatiefunctionaris is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever (in de sport, cultuur of onderwijs), maar werkt voor twee werkelden, dit zijn onderwijs of sport.

Combinatiefunctionarissen in 2012

Begin oktober 2012 hebben we een nieuwe beleidsregel vastgesteld voor de subsidiering van uitvoerende combinatiefuncties. Voor de combinatiefunctionarissen in de sport kan de Stichting Sport en Samenleven Utrecht (SSU) op verzoek van de sportverenigingen fungeren als werkgever van de combinatiefunctionaris.

De combinatiefunctionarissen Sport zorgen ervoor dat meer kinderen en jongeren gaan sporten en bewegen en, waar mogelijk, lid worden van een sportvereniging. Er zijn 18 formatieplaatsen, op basis waarvan op dit moment 30 combinatiefunctionarissen sport worden ingezet. De combinatiefunctionarissen sport zijn in dienst bij sportverenigingen.

Concrete acties combinatiefunctionarissen in 2013:

- Uitbreiden naar 40 fte door bundeling van de budgetten voor combinatiefuncties.
- Vanaf augustus 2013 gaat een nieuwe beleidsregel in, met betrekking tot de coördinerende combinatiefuncties en de coördinatie verlengde schooldag. Deze beleidsregel zal scholen in staat stellen om maatwerk te realiseren en versnippering tegen te gaan.
- Er komen 7,2 fte extra formatieplaatsen beschikbaar. Dit is mogelijk door financiering door Sport en cofinanciering van het Rijk. Van deze uitbreiding worden buurtsportcoaches aangesteld. De buurtsportcoaches gaan op 1 augustus 2013 aan de slag. Zij werken voor alle leeftijdsgroepen, dus ook voor volwassenen en ouderen.

Verlengde schooldag

De verlengde schooldag (VSD) maakt aanbod van activiteiten ter bevordering van talentontwikkeling mogelijk, als aanvulling op het reguliere onderwijspakket.

Verlengde schooldag in 2012:

Op de Brede Scholen is de verlengde schooldag bijna overal geïntegreerd in het totale activiteitenpakket van de brede school.

Concrete acties Verlengde schooldag in 2013:

- Vanaf augustus 2013 hebben we een coördinator verlengde schooldag (zie concrete acties combinatiefunctionarissen 2013).

3.2 Jongerenwerk

In november 2011 is de "Kadernotitie Jongerenwerk" voor de periode 2011-2015 door de gemeenteraad vastgesteld. Met het jongerenwerk willen we effect bereiken voor individuele jongeren en voor de buurt, de wijk en/of de stad. Dit zijn bijvoorbeeld het verhogen van de zelfredzaamheid en vergroten van het sociaal netwerk en/of meer maatschappelijke betrokkenheid.

Jongerenwerk in 2012:

Stichting JoU voert in opdracht van de gemeente het jongerenwerk uit. In 2012 en 2013 ligt voor JoU het accent op uitbreiding van het jongerenwerk op scholen en het meidenwerk.

Het jongerenwerk op scholen omvat talentontwikkeling (sport, cultuur), het bevorderen van maatschappelijke participatie van jongeren en het creëren van een omgeving waarin jongeren veilig kunnen opgroeien. Dit jaar is de inzet nog beperkt tot drie Vmbo-scholen. Stichting JoU werkt samen met Cultuurhuis Kanaleneiland en Stade jongerenwerk (schoolmaatschappelijk werk, Pretty Woman) die ook op een aantal Utrechtse scholen actief zijn. Doel van de samenwerking is inhoudelijke afstemming zodat op alle brede scholen het jongerenwerk vanuit dezelfde visie wordt georganiseerd.

Concrete acties jongerenwerk in 2013:

- Verdere uitbreiding van het jongerenwerk op scholen en het meidenwerk.
- Inzet op Vmbo-scholen verdubbeld, naar 60 uur per week.
- Reservering 5% van het totaalbudget JoU voor jongerenwerk op scholen
- Reservering 35% van het budget talentontwikkeling en participatie voor het meidenwerk,
- JoU maakt meer gebruik van bestaande informele netwerken van meiden en betreft de ouders daarbij
- Meer samenwerking tussen JoU en organisaties als The Mall (jongerenwerk Youth for Christ), culturele instellingen en sportverenigingen.
- JoU ondersteunt jongeren met verre afstand tot de arbeidsmarkt bij het vinden van vakantiewerk en bijbaantjes.
- Er is een instrument klaar met een betere en meer complete set van effectindicatoren.

3.3 Kinderwerk

Het kinderwerk organiseert met andere organisaties en vrijwilligers activiteiten in de wijk voor kinderen van 4 tot 12 jaar.

Kinderwerk in 2012:

Het jaar 2012 stond in het teken van Vernieuwend Welzijn. Het zwaartepunt van het kinderwerk ligt in de krachtwijken, waar kinderen vaak minder ontplooiingsmogelijkheden hebben dan in 'betere' wijken. Het kinderwerk speelt een centrale rol in de (verdere) verspreiding van het concept van de vreedzame wijk, dat voortkomt uit de vreedzame school.

Concrete acties kinderwerk in 2013:

- Het kinderwerk wordt tot augustus 2013 uitgevoerd door de wijkwelzijnsorganisaties. Daarna wordt het kinderwerk uitgevoerd door de nieuwe aanbieder. Deze wordt in de tweede helft van december 2012 bekend.
- Voor een overlastgevende 12min groep in Kanaleneiland wordt een doeltreffende aanpak ontwikkeld, waarbij het organiseren van samenwerking tussen organisaties (denk aan politie, kinderwerk, hulp- en zorgverleners, scholen) een belangrijk speerpunt is. In deze aanpak sluiten we aan bij het programma De Vreedzame Wijk/Kinderzone.

3.4 Sport

Cruyff Courts en Krajicek Playgrounds

Cruyff Courts en Krajicek Playgrounds zijn openbare sport- en speelveldjes voor de wijk.

Cruyff Courts en Krajicek Playgrounds in 2012:

Momenteel zijn er 5 Cruyff Courts gerealiseerd in Utrecht.

Concrete acties Cruyff Courts en Krajicek Playgrounds in 2013:

- Verder uitbreiden met twee Krajicek Playgrounds in de wijk Zuidwest en een Cruyff Court in Zuilen.

SportU-pas

De SportU-pas is een pas voor jongeren tussen de 12 en de 18 jaar, waarmee jongeren met korting kunnen sporten.

SportU-pas in 2012:

Alle Utrechtse jongeren die in Utrecht naar de brugklas gaan, krijgen via school een SportU-pas. Vanaf het schooljaar 2012-2013 krijgen ook Utrechtse jongeren die buiten Utrecht naar de brugklas gaan een SportU-pas. Inmiddels hebben 7.000 jongeren een SportU-pas.

Concrete acties SportU-pas in 2013:

- Voortzetting SportU-pas in samenwerking met de sportverenigingen.

4. Iedereen verdient een tweede kans

Jeugd en Veiligheid

In de aanpak Jeugd en Veiligheid staat het bieden van kansen, en waar nodig repressief optreden, centraal. Dit doen we samen met onze ketenpartners, OM, politie en JoU. We richten ons op jongeren die deel uitmaken van problematische jeugdgroepen en/of jongeren die terugkeren uit detentie. Ook zetten we in op jongeren die groot risico lopen de stap te zetten richting het criminele circuit of problematische jeugdgroep. We zullen ook meer de ouders van genoemde jongeren betrekken bij onze aanpak.

Jeugd en Veiligheid in 2012

Verschillende ontwikkelingen hebben tot gevolg dat we het aanbod voor jeugd en veiligheid vanaf 2013 anders gaan organiseren. In het Projectplan Tussenfase Jeugd en Veiligheid, dat op 6 juli 2012 naar u verstuurd is, en op 17 september 2012 in de Commissievergadering besproken is, staat wat we gaan veranderen.

Deze veranderingen zijn het gevolg van de bezuinigingen op Onze Toekomst, de start van het Vernieuwend Welzijn, de decentralisatie van de Jeugdzorg en de resultaten van effectevaluaties die we in 2011 en 2012 uitvoerden naar ons huidige aanbod.

Dit heeft geresulteerd in twee belangrijke ontwikkelingen, waar we in 2012 volop mee bezig zijn. Dit zijn de nieuwe aanbesteding van het dagbestedingsaanbod voor jongeren in samenwerking met Werk & Inkomen, en de nieuwe projectsubsidie tussenfase Jeugdhulp.

Naast het werken aan veranderingen in 2013, hebben we uiteraard ook het aanbod voortgezet. Zo hebben we voor het laatste jaar het project Onze Toekomst, gericht op risicojongeren van Marokkaanse afkomst, en de landelijke coördinatie van de aanpak van Marokkaanse jeugd voortgezet. Daarnaast hebben we dit jaar samen met onze ketenpartners de aanpak van problematische jeugdgroepen voortgezet, met een vernieuwde werkwijze.

Het stedelijke Jongerenteam en de projecten Forza (Hoograven) Tawazoun (Kanaleneiland) en BNS Xtra (Overvecht) zijn gecontinueerd. Het Jongerenteam richt zich op jongeren van 14-20 jaar die in de criminaliteit dreigen te raken of al zijn geraakt. Hiermee willen we jongeren uit het criminele circuit halen en op een positieve manier deel laten nemen aan de maatschappij.

Forza, Tawazoun en BNS Xtra bieden intensieve buitenschoolse opvang aan kinderen van 8 t/m 12 jaar die in een risicovolle situatie opgroeien. Daarbij krijgen ouders in de thuissituatie begeleiding door een maatschappelijk werker.

Met Werk en Inkomen zijn we dit jaar een pilot gestart gericht op de samenwerking tussen hulpverlening en het team Jongeren van Werk en Inkomen. Doel is om meer jongeren in de begeleiding te krijgen/behouden en de uitstroom naar opleiding en werk te verhogen.

Het project Pretty Woman is ook voortgezet. Met dit project richten we ons op meiden en jonge vrouwen tussen de 12 en 23 jaar. Het doel is te voorkomen dat meiden in risicovolle relaties of prostitutie terecht komen. We bieden hen ook hulp en begeleiding aan. In 2012 vervallen de tijdelijke middelen die bedoeld waren voor het wegwerken van wachtlijsten. Deze wachtlijst vangen we op door meiden uit Utrecht voorrang te geven op meiden uit de regio.

Concrete acties Jeugd en Veiligheid in 2013:

- Het aanbod op het gebied van jeugd en veiligheid wordt anders georganiseerd volgens de hierboven genoemde ontwikkelingen: minder uitvoerende organisaties, minder versnippering in het aanbod en meer maatwerk.
- Voortzetting jongerenteam, Forza, Tawazoun, en BNS xtra lopen tot 1 augustus 2013.
- De methodiek 'Jongerenteam' wordt vanwege de rol die het Jongerenwerk daar al in vervuld, ondergebracht bij JoU. Uiteraard blijft de samenwerking met politie en hulpverlening onderdeel van de methodiek
- Jongeren van Marokkaanse afkomst bedienen we vanuit generiek in plaats van specifiek aanbod.
- Voor de groep die terugkeert uit jeugddetentie en extra zorg nodig heeft, is en blijft Jeugd en Veiligheidsaanbod beschikbaar.

5. Financiën

Bedragen x € 1.000

Hfs	Activiteit	Budgetten 2012	Budgetten 2013	Toelichting
2.1	Speeltuinen (inclusief 0,15 mln. particulier speeltuinwerk)	3088	2808	de structurele bezuinigingen op het speeltuinwerk bedraagt per 1 januari 2013 € 280.000,- en in 2014 nogmaals €280.000,- (totaal structureel € 560.000,-) Zie ook brief aan de Raad van d.d. 2 juli 2012.
	Schoolpleinenbudget	350	350	
	Wijkspeleruimteplannen	128	128	
2.2	Scouting	225	225	
2.3	Jeugdparticipatie	165	130	Zowel bij de Kinderraad als U-shake besparen we op de organisatiekosten, zonder dat dit ten koste gaat van de inhoud van beide activiteiten
3.1	Combinatiefunctionaris Jeugd	1.708	1.708	Exclusief buurtsportcoaches
	Brede scholen	729	729	Waarvan 0,5 mln. uit het programma Onderwijs
	Verlengde schooldag		580	Uit programma Onderwijs
3.2	Jongerenwerk	3.738	3.738	60% uit 'veiligheid' (2.06 miljoen in 2013) en 40% 'talentontwikkeling/meedoen' (1.68 miljoen in 2013).
	Pretty Woman	184	184	In 2012 uit de budgetten Jeugd en Veiligheid. In 2013 uit Zorg voor Jeugd.
3.3	Kinderwerk	1.760	1.760	
	Overig vrije tijd	273	273	
3.4	SportU-pas	50	50	Uit het programma Sport
	Cruyff Court en Krajicek Playgrounds	45	45	Uit het programma Sport
4.0	Toeleiding naar school en werk	800	500	Uit dit budget wordt in 2012 Titan betaald. Voor de periode vanaf 2013 zoeken we samen met W&I een nieuwe aanbieder.
	Jeugdhulp (in het projectplan tussenfase Jeugd en Veiligheid wordt dit onderdeel pedagogische begeleiding genoemd).	2.100	1.100	Dit budget gaat in 2012 o.a. naar maatregelen als Nieuwe Perspectieven na Terugkeer, Intensieve Outreachende Hulpverlening, Casemanagement, Oudercoaching en Jongerenteam. Vanaf augustus 2013 komt er één nieuwe uitvoerder van Jeugdhulp. NB: Dit bedrag betreft slechts de middelen van Jeugd en Veiligheid binnen Jeugdhulp, de projectsubsidie Jeugdhulp betreft een hoger bedrag omdat daarin ook middelen uit Jeugd en Zorg worden meegenomen
	Onze Toekomst	532	*110	De budgetten die vanuit Onze Toekomst naar maatregelen op gebied van toeleiding naar school en werk en jeugdhulpverlening gaan, zijn in de bovenstaande budgetten opgenomen. *dit betreft frictiekosten, in het projectplan tussenfase jeugd en veiligheid staan deze kosten vermeld onder de posten 'overgangskosten personeel' en 'netwerken, visie en communicatie'.
	Personeelslasten groepsaankpak	652	430	

Niet alle bedragen zijn één op één terug te vinden in het deelprogramma Jeugd. Dit komt doordat de budgetten van de verschillende onderdelen afkomstig zijn uit de programma's onderwijs, veiligheid, sport, Werk en Inkomen en Jeugd.